

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
כ"ה אדר א' תשע"א

פרשה:

פרשת פיקודי

כותרת:

מקומו של החדש מול הישן

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת פקודי - שקלים

מקומו של החדש מול הישן

לאחרונה קראתי שאחת הסיבות לכך שגברים אינם מעוניינים בילד שני או שלישי, היא בגלל שלפני לידת הילדים הם היו מקבלים יותר תשומת לב מהאשה, אבל אחרי לידת הילדים הוא כבר לא "מספר אחד" בבית, ולפיכך הוא אינו מעוניין בילדים נוספים כדי לא להדחק לפינה צדדית עוד יותר.

אני מוכרח להודות שזה נכון... כל פעם שנולד לי ילד נוסף ב"ה, אני נדחק אחורה בעוד מספר. רוב הגברים מתלוננים שהם מספר שתיים בבית, אבל אני כבר כל כך רחוק שלא סופרים אותי בכלל... בהתחלה עוד חשבתי שהמצב ישתנה, אבל ככל שהשנים חלפו ועברו התייאשתי וקבלתי על עצמי את הדין...

השבת היא שבת מיוחדת מאד. אילו הייתם יודעים מראש מה מצפה לכם היום, הייתם חושבים פעמיים אם לבוא לבית הכנסת. דבר ראשון אנו מסיימים היום את חומש שמות ומכריזים "חזק חזק ונתחזק". בנוסף לכך, אנו עומדים ממש לפני ראש חודש אדר שני, והעולה על כולנה - זוהי שבת שקלים.

מהי "שבת שקלים"? בזמן שבית המקדש היה קיים היו מקריבים בכל יום שני קורבנות, קרבן אחד בבוקר וקרבן אחד בערב. אלו היו קורבנות ציבור שהוקרבו בשם כל עם ישראל. הכסף לקורבנות הללו נאסף מכל יהודי ויהודי, כאשר פעם בשנה כל יהודי תרם מחצית השקל ומהכסף הזה היו מממנים את הקורבנות.

ראש חודש ניסן היה נחשב לשנה חדשה לגבי התרומה של מחצית השקל. ולכן חודש קודם לכן (באחד באדר) היו "משמיעים על השקלים", כלומר, מכריזים על השקלים ומזכירים לכולם להכין את השקלים לתרומה ביום ט"ו אדר. ולכן תיקנו חכמים ששבת לפני ראש חודש אדר אנו קוראים בתורה על מצות מחצית השקל, כדי שהקריאה בתורה תחשב לנו כאילו קיימנו את המצוה הזאת בפועל.

ולכן מוציאים היום שני ספרי תורה מארון הקודש, אחד לקרוא בו את פרשת השבוע פקודי, והשני כדי לקרוא את מצות מחצית השקל.

אבל אם שמתם לב יש כאן סדר מסוים: בראש ובראשונה קוראים את פרשת השבוע, לאחר מכן קוראים את מצות מחצית השקל.

אילו אני הייתי קובע את סדר הדברים, הייתי קורא דבר ראשון את הסיפור החדש והלא-תדיר שישנו כאן. כי הוא נדיר ולא שכיח ולא קוראים אותו כל השנה. פרשת שקלים היא פרשה חדשה, קצרה ומעניינת. יש לה את כל הנתונים כדי לפתוח בה בראש ובראשונה. לאחר מכן הייתי קורא את פרשת השבוע השגרתית...

כמו בחדשות, דבר ראשון משמיעים את הידיעות הכי טריות ומעניינות ולאחר מכן עוברים לידיעות אחרות פחות טריות ומעוררות ענין.

אבל ההלכה אומרת הפוך. ישנו כלל הלכתי "תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם" (ברכות נא, ב). אם ישנם כמה דברים שיש לבצעם באותו זמן - כפי שקורה היום שצריך לקרוא בשני ספרי תורה שונים, ראשית יש לקרוא את הפרשה הרגילה שהיא ה"תדירה". לאחר-מכן יש לקרוא את הפחות תדיר פרשת שקלים בגלל נדירותה. כלומר, רק בסוף קוראים את ה"חדשות"...

הכלל הזה קיים בסיטואציות רבות. למשל, בכל בוקר יהודי מתעטף בטלית ותפילין לפני תפילת שחרית. וגם כאן ישנו דיון מה עליו להלביש קודם, את הטלית או את התפילין. אדמו"ר הזקן פוסק בשולחן ערוך "להתעטף בציצית קודם הנחת תפילין, שהרי מצות ציצית היא תדירה שנוהגת בין בחול בין בשבת ויום טוב, ותפילין אינן נוהגין בשבת ויו"ט ותדיר קודם לשאינו תדיר" (הלכות תפילין כה, ב).

כלומר, אעפ"י שמצות תפילין היא חובה מדאורייתא (משא"כ טלית) - מכל מקום, מכיון שאת הטלית לובשים שבעה ימים בשבוע, ואת התפילין רק ששה ימים בשבוע - מקדימים את הטלית שהיא מצוה תדירה וותיקה להנחת תפילין.

דוגמא נוספת: בליל פסח מקיים כל יהודי את מצות אכילת מצה. מצה היא בעצם סוג של לחם ולכן אנו מברכים עליה "המוציא לחם מן הארץ" - ברכה שכולנו מכירים. אבל בליל הסדר אנו מוסיפים ברכה נוספת "אשר קדשנו ... על אכילת מצה". וגם כאן יש התלבטות איזו ברכה קודמת, האם ברכת המוציא או "על אכילת מצה". הרבי כותב בהגדה: "מוציא ואח"כ מצה כי תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם". ברכת המוציא הלא מברכים בכל יום מימות השנה, ואילו "על אכילת מצה" היא ברכה חדשה, ולפיכך מקדימים את הברכה הותיקה לברכה החדשה.

מדוע זה באמת כך? מהו הרעיון שעומד מאחורי הקביעה הזאת?

בעולמנו אנו רואים שההיפך הוא הנכון. כולם רצים אחרי הדברים החדשים. החדשות בעיתון מובלטות בכותרת הראשית, והחדשות של אתמול מוצנעות למטה. כל הטכנולוגיות החדשות הן הפופולאריות ביותר, ואילו המחשב הישן נזרק מפני המחשב החדש. תמיד החדש דוחה את הישן.

אף אחד לא רוצה להיות שייך לעולם של אתמול. כך זה גם בבגדים, האופנה החדשה נכנסת והבגדים שרק אתמול היו "איך" - היום הם כבר "אאוט" ונזרקים לטובת החדשים. כך גם אנשים, הזקנים נדחים מפני הצעירים, הותיקים נדחים מפני החדשים, ולכן כולם מנסים להיראות צעירים במדת האפשר, כי אחרת אתה שייך לעולם של אתמול ואתה נהפך ללא רלוונטי...

באה התורה ומכריזה בדיוק להיפך: תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם! כל מה שהוא יותר ותיק יש לו יותר כוח ואחיזה מאשר הדבר החדש.

ביהדות אין מקום שהחדשים ידחפו החוצה את הותיקים, הצעירים לא זורקים את הזקנים. אדרבה, כל היהדות מבוססת על הישן, על דברים שנאמרו לפני 3300 שנה בהר סיני. ושום תגלית לא יכולה לערער את היציבות הזאת.

האם יעלה על הדעת שבגלל שאולי יש רופאים שטוענים שהם 'גילוי' שברית מילה הוא דבר מיותר - נפסיק לבצע בריתות שאותן אנו עורכים כבר כארבעת אלפים שנה? האם בגלל שישנו בית דפוס משוכלל אנו נפסיק לכתוב מזוזות עם דיו על קלף? האם בגלל שאפשר להאיר את החדר עם נורות חשמל מרהיבות נפסיק להדליק נרות שבת כפי שעשינו אלפי שנים?

ביהדו החדש אינו דוחה את הישן. הבן לא יותר חשוב מהאב, להיפך, ההורים הם יותר ותיקים מהילדים, והזקנים הם יותר "תדירים" מהצעירים. ההיסטוריה היהודית הוכיחה היטב שדווקא הרעיונות העתיקים החזיקו מעמד ועברו את 'מבחן הדורות'. ולעומתם הרעיונות החדשים קמו ונפלו עד מהרה.

התופעה הזאת רלוונטית בחייו של כל אחד מאיתנו, כאשר מתעוררת שאלה של סדר עדיפויות. אתה רוצה ליסוע לטיול, אבל באמצע 'נתקעת' לך שבת או איזה חג. עליך לזכור שהתורה היתה כאן לפניך, והיא קודמת. עליך ליישר קו עם התורה, ולא ליישר את התורה שתתאים לך.

רבותיי, עם ישראל קיים כבר ארבעת אלפים שנה במהלכן קמו ונעלמו אומות ועמים שונים ומשונים, אין מה להתפעל מהם. אנו יודעים ש"תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם".

נ.ב. גם הבעל הגיע למשפחה (לחיי הנישואין) לפני הילדים, ולפיכך הוא תדיר וותיק יותר וראוי ליותר תשומת לב... אבל לא כדאי אפילו לנסות להתמקח על כך, כי לא תצליח לשכנע אף אחד...

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד